



Studiecafé: studerendes (ud)dannelse i centrum

Midtvejsevaluering af forårssemesteret 2011



Pia Lassen
Evalueringenheden
Studieservicecenteret, SUND

September 2011



Indholdsfortegnelse

Indledning.....	2
Baggrund for projektet	2
Beskrivelse af studiecafeen	3
Metode til evaluering af projektet	4
De studerendes evaluering af studiecafeen	5
De studerendes brug af studiecafeen.....	5
Introduktion til studiecafeen	5
Årsager til ikke at have deltaget i studiecafeen.....	6
De studerendes vurdering af studiecafeens betydning for deres indlæring:.....	6
De studerendes vurdering af studenterundervisere som lærere i studiecafeen	7
De studerendes vurdering af de fysiske rammer for studiecafeen	8
De studerendes vurdering af studiecafeens betydning for studiemiljøet.....	8
De studerendes samlede vurdering af studiecafeen.....	9
Studenterundervisernes vurdering af projektet.....	10
Om baggrunden for og rekrutteringen til at være studenterunderviser på studiecafeen.....	10
Om tilrettelæggelsen af studiecafeen	10
Om afholdelsen af studiecafeen: forskellige studerende har forskellige læringsstile	11
Om det at iværksætte studenterinvolverende undervisning:.....	12
Om den manglende deltagelse fra IT&Sundhed-studerende.....	12
Om det at besidde en forskellig faglighed som studenterundervisere	13
Om hvilke kvalifikationer der skal til for at være en god studenterunderviser.....	13
Om de studerendes udbytte af studiecafeen	14
Sammenfatning.....	15

Indledning

Dette er en midtvejsevaluering for projektet "Studiecafé: studerendes (ud)dannelse i centrum", der løber i perioden januar 2011-januar 2012.

Baggrund for projektet

Kurset i "Humanbiologi og sygdomslære" er et "klassisk" kursus ved Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet. "Klassisk" i den forstand, at undervisningen består af forelæsninger og holdundervisning ved det videnskabelige personale og uden specifikt fokus på studenterinvolverende undervisning. Fagets overordnede mål er, at de studerende efter endt undervisning kan redegøre for hovedtrækkene i det raske menneskes opbygning og funktion (humanbiologi) og de i det danske samfund mest betydende sygdomme (sygdomslære).

Kurset udbydes for 3 uddannelser: Uddannelsen i Medicin og Teknologi (på 1. og 2. semester), uddannelsen i Folkesundhedsvidenskab (på 3. og 4. semester) og uddannelsen i IT og sundhed (på 3. og 4. semester). Enkelte IT & Sundhed-studerende på 6. semester har dog også fulgt kurset.

Undervisningen på disse tre uddannelser er forholdsvis projekt- og tutorbaseret og dermed væsensforskellig fra den auditoriebaserede læringsform, som kurset i Humanbiologi og sygdomslære bygger på. Derudover er kurset kendetegnet ved at fordre, at den studerende tilegner sig viden indenfor et meget stort pensum, der ikke ligger i umiddelbar forlængelse af de øvrige fag på de studerendes respektive uddannelser. Kursusleder, lektor Bente Stallknecht, har derfor tidligere kunnet konstatere, at kurset er forholdsvis svært for de studerende at gennemføre, hvilket blandt andet har ført til en forholdsvis høj dumpeprocent for de studerende i forhold til netop dette kursus.

Kursusleder, der også er studieleder for uddannelsen i Medicin og Teknologi (herefter kaldet MedTek) iværksatte derfor et pilotprojekt i efteråret 2010 med oprettelse af en studiecafé for de studerende fra MedTek-uddannelsen. Formålet med studiecaféen er at skabe rammer for en bedre læringsproces og at tilbyde de studerende indlæring af en hensigtsmæssig KU-SUND-studieteknik i en studiecafé, hvor ældre studerende underviser yngre studerende. Evalueringen af pilotprojektet¹ viste stor begejstring hos de studerende på MedTek-uddannelsen, idet de gav udtryk for, at initiativet var værdifuldt i.f.t. deres læreproces. Kursusleder besluttede derfor i samråd med studielederne for uddannelsen i Folkesundhedsvidenskab (herefter kaldes FSV) og IT & Sundhed-uddannelsen at udvide initiativet til at rumme alle studerende, der ville komme til at deltage i kurset på forårs-semesteret. For de MedTek-studerende er der således tale om et fortsat initiativ, mens det er nyt for de studerende fra FSV-uddannelsen og IT & Sundhed-uddannelsen. Det er denne fortsættelse af pilotprojektet, der er søgt midler til ved "Projekt Den Gode Uddannelse", og formålet med projektet er at øge den sundhedsfaglige forståelse for alle studerende, der deltager i kurset i humanbiologi og sygdomslære.

¹ Evalueringsrapporten fra pilotprojektet er udarbejdet januar 2011 af specialkonsulent Pia Lassen fra Evalueringsenheden ved Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Københavns Univesitet. Se rapporten på: <http://medicinogteknologi.ku.dk/evalueringer/>

Beskrivelse af studiecafeen

Det formulerede formål med studiecafeen er af kursusleder formuleret således:

"Studiecaféen er et studentermidieret tilbud, der supplerer forelæsninger og holdundervisning gennem aktivering af de studerende ved opgaveløsning og andre udfordringer bl.a. via avancerede læringsteknologier (ALT). Det særlige ved studiecaféen er, at undervisningen medieres af ældre studerende fra flere fagdiscipliner med udgangspunkt i de studerendes aktuelle forståelse og med fokus på, at de studerende får indsigt i den særlige tænkning og arbejdsform, der råder ved KU-SUND".²

I praksis har studiecafeen fungeret på den måde, at de studerende alt efter uddannelsesmæssig retning blev delt ind i to hold: et med studerende fra MedTek-uddannelsen og et med studerende fra FSV- og IT & Sundhed-uddannelsen. Hvert hold har fået stillet to grupperum til rådighed. I alt 139 studerende har været tilmeldt undervisningen.

Der har været tilknyttet to studenterundervisere til hvert af de to hold. For MedTek-holdets vedkommende var studenterunderviserne en ældre MedTek-studerende og en medicin-studerende, mens det for FSV- og IT&Sundhed-holdets vedkommende har været en ældre FSV-studerende og en medicin-studerende. Det er med overlæg at fagkombinationen har været som ovenfor beskrevet, idet evalueringen af pilotprojektet viste, at kombinationen af en medicinstuderende, der er fortrolig med såvel pensum som den anvendte undervisningsform på kurset, og en ældre studerende fra henholdsvis MedTek og FSV-uddannelsen, der selv har været igennem kurset og derfor har kendskab til vægtningen af de øvrige fagelementer på de pågældende uddannelser, fungerer rigtig godt for såvel studerende som undervisere³. Den ene medicin-studerende underviste også på studiecafeen under pilotprojekter efteråret 2010, de andre tre er nye undervisere i denne sammenhæng. Den studenterunderviser, der har været tilknyttet MedTek-holdet, har dog været RUS-vejleder for det samme hold studerende.

De to hold er blevet inviteret til at deltage i studiecafé to timer om ugen enten tirsdag eller fredag. Invitationen er blevet sendt til de studerende på kurset via deres kursusrum i Absalon⁴ samt givet i forbindelse med forelæsninger og via mail fra studenterunderviserne. Det har været 100 % frivilligt for de studerende at deltage i studiecafeen, og det er ikke blevet registreret hvem der har deltaget eller i hvilket omfang.

Invitationen til at deltage blev formuleret på denne vis af kursusleder:

"Den tidligere annoncerede studiecafé åbner på fredag d. 25/2. Præcis tid og sted fremgår af Jeres skema på sund.ku.dk. Det er fuldkommen frivilligt for Jer, om I vil deltage, men jeg vil kraftigt opfordre Jer til at tage imod tilbuddet, hvis formål er at øge Jeres sundhedsfaglige forståelse og læring op mod eksamen i Humanbiologi og Sygdomslære til sommer. På studiecaféen vil 2 ældre studerende fungere som hjælpelærere, og de vil med udgangspunkt i Jeres ønsker tilrettelægge cafétimerne, så de bliver både hyggelige (kaffe/te/kage/frugt) og lærerige (opgaver og gennemgang af svære emner).

Vel mødt - venlig hilsen Bente"

² Formålet med projektet er beskrevet på denne måde i ansøgningen til "Den Gode Uddannelse"

³ Pia Lassen: "Studiecafé som alternativ undervisningsform?. Evaluering af pilotprojekt på uddannelsen i Medicin og Teknologi, efteråret 2010", Evalueringensenheden ved SUND, januar 2011

⁴ Absalon er universitetets e-læringsplatform, hvor al kommunikation og fildeling vedr. undervisningen foregår

Som det fremgår af invitationen, har ønsket med studiecafeen været at skabe et "rum", hvor der er plads til såvel hyggeligt samvær som til læring. Det har været op til studenterunderviserne at finde den rigtige balance mellem disse ting.

De "redskaber", der er blevet stillet til rådighed for studenterunderviserne, er kursets undervisningsmateriale, eksamensopgaver af ældre dato, et webbaseret "læringsrum" der passer sammen med lærebogsmaterialet (etableret af det forlag, der udgiver lærebogen) og diverse AV-udstyr samt midler til indkøb af kaffe, te, kage og frugt eller slik.

Det er planen, at der fra efteråret 2011 oprettes endnu et hold, således at hver af de tre uddannelser kan afholde studiecafé med en ældre studerende fra den pågældende uddannelse.

Metode til evaluering af projektet

Denne midtvejsevaluering af projektet er baseret på to former for evaluering:

- a) Et elektronisk spørgeskema, der er blevet udsendt til alle studerende, der er tilmeldt undervisning i kurset "humanbiologi og sygdomslære", og hvor der spørges ind til oplevelserne omkring studiecafeen⁵
- b) Fokusgruppeinterview med de fire studenterundervisere

Det elektroniske spørgeskema blev sendt ud til de studerende 16. juni 2011. Der blev udsendt to rykkere, og skemaet blev lukket den 25. juli 2011.

Svarprocenten for denne del af undersøgelsen er på 45 %.

Svarene er uddannelsesmæssigt fordelt på følgende vis:

Hold	Uddannelse	Muligt antal respondenter	Antal respondenter	Svarprocent
Hold 1	Medicin og Teknologi	67	29	43 %
Hold 2	Folkesundhedsvidenskab	58	29	50 %
	It & Sundhed	14	5	36 %

Det er ikke blevet registreret hvor mange studerende, der rent faktisk har deltaget i cafeen, og det er derfor ikke muligt at udarbejde korrigerede svarprocenter.

Interview med studenterunderviserne blev gennemført den 19. august 2011.

Såvel udsendelsen af elektronisk spørgeskema som gennemførelse af fokusgruppeinterviews er blevet udført af Evalueringssenheten ved Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet. Evalueringssenheten er en stabsfunktion, der er uafhængig af de uddannelser, der er involveret i projektet. Formålet med evalueringssenheten er at bistå med udvikling af kvalitetssikring af fakultetets uddannelser. Dette sker i forbindelse med den løbende evaluering af kurserne samt ved større evalueringer af uddannelserne. Derudover fungerer Evalueringssenheten som sparringspartner for Dekanat, studieledere, studienævnsmænd og institutledere vedr. opfølgning på evalueringresultaterne og kvalitetsudvikling af undervisningen og uddannelserne.

⁵ Selve kurset er blevet evalueret på sædvanlig vis, hvilket vil sige at studerende på MedTek-uddannelsen har modtaget et evalueringsskema fra DTU, mens studerende fra FSV-uddannelsen og IT & Sundhed-uddannelsen har modtaget et evalueringsskema fra KU-SUND. Disse evalueringresultater inddrages ikke i evalueringen af projektet.

De studerendes evaluering af studiecafeen

Denne del af midtvejsevalueringen indeholder de studerendes vurdering af projektet. Data er baseret på de studerendes besvarelse af det elektroniske survey.

De studerendes brug af studiecafeen

Ud af i alt 139 tilmeldte studerende har 63 studerende deltaget i evalueringen af initiativet. Dette giver en svarprocent på 45 %. 6 af disse studerende har ikke deltaget i studiecafeen, men har alligevel udfyldt survey'et, hvilket er en stor hjælp i forhold til at kortlægge eventuelle årsager til mangel på deltagelse.

Fordelingen på uddannelser og hold fremgår af nedenstående oversigt:

		Antal respondenter	Har deltaget	Har ikke deltaget
Hold 1	Medicin og teknologi	29	27	2
Hold 2	Folkesundhedsvidenskab	29	27	2
	It og sundhed	5	3	2

Graden af deltagelse har varieret en del uddannelserne imellem. Som det fremgår af nedenstående tabel, har de MedTek-studerende brugt studiecafeen flittigt, men også de FSV-studerende har brugt studiecafeen aktivt. De studerende fra IT&Sundhed-uddannelsen, der har besvaret survey'et, har deltaget 1 gang om måneden eller mindre.

		Hver uge	Hver anden uge	1 gang om måneden	Mindre
Hold 1	Medicin og teknologi	52 %	19 %	30 %	0 %
Hold 2	Folkesundhedsvidenskab	22 %	37 %	26 %	14 %
	It og sundhed	0 %	0 %	33 %	67 %

Introduktion til studiecafeen

De studerende er blevet introduceret til studiecafeen via en række forskellige informationskanaler. Fordelt på uddannelserne ser det ud til at det er forskellige informationskanaler, der har betydning for om de studerende deltager i initiativet:

		Forelæsning	Mail fra kursusleder	Information fra medstuderende	Andet
Hold 1	Medicin og teknologi	48 %	11 %	6 %	5 %
Hold 2	Folkesundhedsvidenskab	37 %	52 %	11 %	0 %
	It og sundhed	0	33 %	33 %	33 %

Flere af de MedTek-studerende anfører, at de fik informationen allerede på 1. semester af deres uddannelse, og at de blot er fortsat med at deltage. Af andre informationskanaler, der har virket introducerende i.f.t. initiativet, bliver der peget på et indlæg, som studenterunderviserne afholdt til en forelæsning. En enkelt studerende anfører, at vedkommende opfattede informationen om projektet som værende god, idet den kom fra flere forskellige kilder: både ved forelæsninger, ved information fra de medstuderende og pr. mail.

Årsager til ikke at have deltaget i studiecafeen

Et mindre antal studerende, der ikke har deltaget i studiecafeen, har givet sig tid til at udfylde survey'et. Studerende, der har deltaget mere sporadisk i studiecafeen har også haft mulighed for at byde ind med svar på dette spørgsmål. Samlet set kan disse besvarelser give en indikation af årsagerne til at nogle studerende vælger ikke at deltage i studiecafeen. Følgende årsager bliver nævnt:

- Enkelte studerede finder ikke studiecafeen fagligt relevant
- Enkelte studerende bryder sig ikke om den måde, som studiecafeen afholdes på
- Enkelte peger på, at tidspunktet for cafeens afholdelse ikke er optimalt når man har børn
- Enkelte studerende påpeger, at der går for meget tid under cafeen med at snakke og hygge
- Flere studerende anfører, at de får mere udbytte af at læse alene, eller at de læser og husker bedst med ro omkring sig
- Adskillige studerende peger på at have for travlt med studiejobs til at kunne deltage
- Adskillige studerende peger på at de ikke kan få deltagelse i studiecafeen til at passe ind med forberedelsen til undervisning på resten af studiet
- Adskillige studerende peger på fredag eftermiddag som et dårligt tidspunkt for afholdelse af studiecafé

Derudover angiver enkelte studerende regulær dovenskab som baggrunden for ikke at have deltaget i studiecafeen, som nedenstående citat viser:

"Dovenskab, og den slår hårdt igen. Begår ikke samme fejl igen!"

De studerendes vurdering af studiecafeens betydning for deres indlæring:

Hovedparten af de studerende giver udtryk for at have kendskab til formålet med studiecafeen. Enkelte studerende angiver dog ikke at have haft kendskab til dette. Den uddannelsesmæssige fordeling for dette kan ses af nedenstående tabel:

		Har kendskab til formålet	Mangler kendskab til formålet
Hold 1	Medicin og teknologi	96 %	4 %
Hold 2	Folkesundhedsvidenskab	89 %	11 %
	It og sundhed	67 %	33 %

Her er det værd at bemærke, at andelen af MedTek-studerende, der har kendskab til formålet med studiecafeen, er markant højere end andelen af studerende fra de to andre uddannelser, samt at de studerende fra IT & Sundhed, der generelt har en lavere deltagelsesprocent, også i højere grad mangler kendskab til formålet med studiecafeen end de øvrige studerende.

Hovedparten af de studerende oplever at have kunnet få hjælp til opgaveløsning og anden gennemgang af pensum. Cirka 56 % af de studerende oplever, at de har fået hjælp i optimalt omfang, mens 33 % vurderer dette til at være bedre end tilstrækkeligt. Der er dog enkelte studerende, der oplever denne hjælp som værende meget dårlig.

Hovedparten af de studerende vurderede deltagelse i studiecafeen som et værdifuldt supplement til undervisningen på kurset i "humanbiologi og sygdomslære". Hele 82 % af de deltagende studerende svarer således bekræftende på dette.

Årsagen til den positive vurdering af studiecafeen skal formentlig findes i den meget uformelle undervisningsform, som studiecafeen er bygget op omkring, hvilket følgende 2 citater viser:

"Atmosfæren var positiv med følelsen af, at der var hjælp at hente. Det var også positivt på en smittende måde, så alle fik lyst til at deltage og følge med samt stille spørgsmål mv."

"Det var hyggeligt at komme der. Det var meget stille og roligt. Vi sad selv og arbejdede med opgaverne i starten og kunne stille spørgsmål, hvis vi havde behov for det. Underviserne var utrolig søde og hjælpsomme. Det var et rigtig godt supplement til undervisningen!"

For nogle af de studerende har undervisningsformen dog måske været lidt for meget minded på social hygge, hvor de gerne havde set, at der var mere ro til koncentration og fordybelse, eksemplificeret ved følgende udsagn fra en af de studerende:

"Det er [en] rigtig hyggelig atmosfære, men jeg selv får bare mere ud af at sidde i en rolig læsesal.. jeg synes der er rigtig meget spildtid, og er lidt ked af at jeg er gået glip af de gode pointer der var til studie cafe men hvor jeg bare ikke har kunnet holde koncentrationen der."

Derudover er der kommet enkelte kritiske kommentarer fra studerende, der har savnet flere studenterinvolverende undervisningsformer. Følgende udsagn er et eksempel på dette:

"Der manglede aktiverende indlæringsaktiviteter. Løsning af opgaver kan vi gøre derhjemme. Forelæsninger kan sendes på nettet. Når vi deltager i undervisning, skal det ske gennem aktivering på små hold. Et gammelt kinesisk ordsprog siger (her på engelsk): Tell me - and I will forget. Show me - and I might remember. Involve me - and I will understand. Derfor foreslår jeg, at I ændrer formen for studiecaféerne, så de til efteråret gennemføres med anvendelse af de pædagogiske muligheder, som anvendelse af pervasive computing tilbyder, og således at vi opnår den ønskede understanding through involvement."

Flere af de studerende efterlyser således andre undervisningsformer end opgaveløsning – især i den periode, hvor de er i gang med at læse til eksamen og derfor selv sidder og løser opgaver. Der efterlyses mulighed for at lære på alternative måder end de gængse. Dette er noget kursuslederen og studenterunderviserne med fordel kan være opmærksom på.

Det samlede indtryk fra evalueringen af projektet er dog, at hovedparten af studerende har værdsat initiativet og finder at det er et vigtigt supplement til undervisningen. Flere studerende har således kommenteret på, at de ville ønske, at de havde kunnet være med i studiecafeen under hele kurset.

De studerendes vurdering af studenterundervisere som lærere i studiecafeen

Hovedparten af de studerende, der har deltaget i studiecafeen, har oplevet at studenterunderviserne har været gode til at formidle faget klart og engagerende. Alle

deltagende studerende har således følt sig trygge ved at blive undervist af en ældre studerende, som nedenstående citat understreger:

"Ligegyldigt hvad var der svar og hente. Hvis ikke svaret kom med det samme, var det velforberedt til næste gang. Ligeledes følte man sig tryk i deres nærvær, hvilket medførte lyst til at stille spørgsmål, gode som dårlige, idet man ved at det bliver taget godt imod ligegyldigt hvad."

Studererundervisernes forskellige fagligheder blev opfattet som noget positivt af de studerende. 60 % af de studerende angiver, at dette har betydning for dem, mens 13 % angiver en neutral tilgang til dette emne. 27 % angiver at det ikke har betydning. De studerendes fritekst-kommentarer fra undervisningen på de to hold underbygger det positive indtryk:

"Studererunderviseren fra mit eget studie havde viden om den eksamensform vi skulle op i, hvad man lærte i kurset kunne bruges senere i vores uddannelser herunder dtu fag osv. Medicineren bidrag med anden faglig viden, og tit fra en anden vinkel. Syntes det var en rigtig god kombi, især når vi som færdige ingeniør med stor sandsynlighed kommer til at arbejde sammen med læger."

"[den ene studenterunderviser] som var medicinstuderende havde en grundig teoretisk baggrund og en viden som går langt ud over vores pensum. [Den anden studenterunderviser] var til gengæld fantastisk til at forklare tingene og opsummere, hvad [den første studenterunderviser] havde sagt. De supplerede hinanden rigtig godt. Desuden kender [FSV-studenterunderviseren] vores pensum, så på den måde kunne hun også vejlede os i forhold til hvilke krav der stilles til os i forhold til pensum."

Udover det at være dygtige og engagerede er det især studenterundervisernes evne til at være "i øjenhøjde" med de studerende, der går igen i de studerendes mange positive kommentarer omkring studenterunderviserne.

De studerendes vurdering af de fysiske rammer for studiecafeen

De fysiske rammer omkring studiecafeen vurderes af de fleste studerende som værende acceptable. Kun tre af de deltagende studerende har angivet dem som værende utilfredsstillende. Dette betyder dog ikke, at der ikke er plads til forbedringer. De studerende efterlyser således mere "café-egnede" lokaler med f.eks. gruppeborde samt stikkontakter til bærbare PC'ere m.v. Enkelte studerende oplevede således også, at der kunne være pladsmangel i lokalet.

De studerendes vurdering af studiecafeens betydning for studiemiljøet

De fleste af de deltagende studerende vurderer, at studiecafeen til en vis grad har betydning for deres studiemiljø. Kun 20 % angiver således, at studiecafeen ikke har haft betydning for studiemiljøet. Og de kommentarer, der er fra de studerende om på hvilken måde, studiemiljøet er blevet påvirket, er udelukkende positive. Flere fremhæver således, at man er i kontakt med sine medstuderende på en anden måde, eksemplificeret ved følgende udsagn:

"Har givet en god ramme for at lave noget fagligt i en social ramme. Hvis studiecafeen havde været udbudt i starten af faget, kunne det også være et godt sted, hvor man kunne udse sig en læsegruppe. Det at komme i den rigtige læsegruppe var for mig (og andre, jeg har snakket med) en lidt stressende proces i starten af faget."

Andre fremhæver, at studiecafeen har haft stor betydning for deres måde at tilegne sig viden på, også indenfor andre fag på uddannelsen.

De studerendes samlede vurdering af studiecafeen

Studiecafeen får generelt en meget fin vurdering fra de studerendes side. Knap 93% af de deltagende studerende anbefaler således at initiativet fortsættes. Flere af fritekstkommentarerne underbygger dette, som f.eks. denne fra en FSV-studerende:

"Jeg fik rigtig meget faglig udbytte ud af studiecafeerne, fordi opgaverne var gamle eksamensopgaver og arbejdet med dem derfor i høj grad var eksamensforberedende. Jeg har fået (mindst) ligeså meget fagligt ud af studiecafeerne som SAU-timerne. Desuden var det godt med kaffe og snacks. Gode undervisere (godt med en mediciner og en FSV'er)"

Der er ligeledes flere studerende der ønsker at der er studiecafe for dem hele året samt enkelte studerende, der skriver, at de ønsker sig mere studiecafé og færre forelæsninger.

De studerendes input til hvad, der kan forbedres ved studiecafeen, er indsat i boksen nedenfor:

De studerendes forslag til forbedring af studiecafé-initiativet:

- ❖ At kursusmaterialet sendes ud via Absalon eller KUNet
- ❖ At studiecafeen placeres på en anden ugedag end fredag
- ❖ At studiecafeen ikke er placeret så sent på eftermiddagen
- ❖ At der er flere øvelser, hvor de studerende "tvinges" til at tænke på tidligere ganges pensum, f.eks. i forbindelse med opgaveløsningen
- ❖ Flere diskussioner og måske "mini-forelæsninger" som supplement til opgaveløsning
- ❖ Mere studenteraktiverende undervisning, gerne ved brug af flere moderne it-baserede undervisningsmetoder og -værktøjer, samt at studenterundviserne har kendskab til, hvordan man involverer de studerende i samspil med disse metoder og værktøjer
- ❖ At studenterundviserne er mere insisterende overfor de studerende i.f.t. undervisningsformen med at fremlægge overfor hinanden
- ❖ At studenterundviserne i højere grad sørger for et lavt støjniveau
- ❖ Lokaler, der er mere velegnede til undervisningsformen
- ❖ At de ældre studerende i højere grad fortæller om, hvordan de har brugt deres viden om faget senere på studiet

Studenterundervisernes vurdering af projektet

Denne del af midtvejsevalueringen indeholder studenterundervisernes vurdering af projektet. Data er baseret på et fokusgruppeinterview med de fire studenterundervisere, der er tilknyttet studiecafeen.

Om baggrunden for og rekrutteringen til at være studenterunderviser på studiecafeen

De to studenterundervisere på MedTek-holdet er henholdsvis en mandlig MedTek.-studerende, der selv er i gang med 5. semester, samt en kvindelig medicin-studerende, der er på 7. semester. Begge har undervisningserfaring: den kvindelige medicinstuderende fra at have været studenterunderviser på studiecafeen under pilotprojektet (sammen med en anden studerende fra MedTek-uddannelsen), mens den mandlige MedTek-studerende tidligere har undervist i et fag på DTU. Han henvendte sig selv til studielederen fordi han syntes, at projektet med studiecafé var rigtig spændende og blev på denne vis rekrutteret til jobbet.

De to studenterundervisere på FSV / IT & Sundhed-holdet er henholdsvis en kvindelige FSV-studerende, der er studerende på 9. semester, og en mandlig medicin-studerende, der er studerende på 8. semester. Ingen af dem har tidligere erfaring med at undervise. Den medicin-studerende blev rekrutteret via den studenter-underviser, der også var tilknyttet studiecafeen under pilotprojektet. Den FSV-studerende blev rekrutteret på anden vis.

Alle studenterundviserne havde, trods deres forskelligartede oplevelser, oplevet rekrutteringsprocessen som værende positiv. Det blev desuden påpeget som noget positivt, at når man bliver rekrutteret personlig i stedet for igennem et opslag, får man et betydeligt bedre indblik i hvad jobbet indebærer end hvad man ville kunne læse ud af et stillingsopslag. Dette er en rekrutteringsform, de kunne anbefale i forbindelse med ansættelsen af fremtidige studenterundervisere.

Om tilrettelæggelsen af studiecafeen

Studenterundviserne har oplevet det som noget positivt selv i høj grad at være ansvarlig for planlægningen af studiecafeen. De oplevede, at de på denne måde bedre kunne efterkomme de studerendes ønsker. Nedenstående citat illustrerer denne oplevelse:

"Jeg synes, at det gør det mere spændende at det er os, der står for det. På DTU var det underviseren, der sendte opgaverne ud, og så skulle man bare fortælle de studerende, hvordan de skulle løses. Man havde ikke nogen indflydelse selv, men det sjove er her, at man selv kan tilrettelægge undervisningen."

Tilrettelæggelsen af studiecafeen har fungeret på den måde, at studenterundviserne i fællesskab har planlagt forløbet og emnerne for de enkelte café-dage samt udvekslet "tips og tricks". Det har dog været op til studenterundviserne på det enkelte hold at finde frem til de undervisningsformer, der fungerede godt for dem og for de studerende på deres hold. Gruppen af studenterundvisere har på skift udarbejdet forskellige sæt af opgaver og opgavevejledninger, hvilket de oplever som en hensigtsmæssig arbejdsdeling, da det gav et mere gennemarbejdet materiale i.f.t. opgavesæt og uddybende opgavevejledninger.

I.f.t. det logistiske omkring indkøb af kage og frugt var det positivt, at café-dagene var den samme dag for de to hold.

Selv om samspillet i studenterunderviser-gruppen generelt har fungeret godt, var der enighed om, at det vil være hensigtsmæssigt fremadrettet at gå tidligere i gang med planlægningen af det kommende semester. Derudover oplevede underviserne, at de med fordel kunne give hinanden endnu mere sparring på hvilke undervisningsmetoder, der fungerer godt.

Samspillet med kursuslederen er udelukkende blevet opfattet som værende positivt.

Om afholdelsen af studiecafeen: forskellige studerende har forskellige læringsstile

Der var en generel oplevelse fra studenterunderviserens side af, at de studerende er gode til selv at tage ansvar, når de kommer i studiecaféen, og at det er de interesserede studerende der kommer.

På Med.Tek-holdet har det været en succes at benytte de to lokaler, der er til rådighed, til henholdsvis et "stillerum" hvor man kan sidde alene og løse opgaver, og et "larmerum" hvor man kan diskutere og løse opgaverne sammen med de andre studerende. På denne måde prøvede studenterunderviserne på dette hold at tage højde for de studerendes forskellige indlæringsstile og sørge for, at studiecaféen favner bredt.

På FSV/IT & sundhed-holdet har situationen været en anden, idet underviserne typisk kun benyttede et enkelt rum, og de studerende her var meget stille og ikke så villige til at diskutere med hinanden eller fremlægge. Studenterunderviserne på dette hold har her haft god erfaring med at have baggrundsmusik for at skabe en mere hyggelig stemning i forbindelse med opgaveløsning m.v. En af underviserne beskriver det på denne vis:

"De var virkelig stille i starten og så satte jeg musik på og så begyndte de at knevre lige med det samme".

Alle studenterunderviserne var dog enige om, at netop den afslappede atmosfære er noget af det helt essentielle omkring studiecafeen. En af underviserne beskriver det på denne måde:

"Det er vigtigt, at man som studenterunderviser kan skabe en atmosfære, hvor det er okay at man siger noget forkert, og at man kan guide de studerende til selv at finde det rigtige svar, når de har svaret forkert, og ikke bare gå videre til den næste. Og desuden kunne anerkende og give udtryk for at stoffet er svært overfor de studerende."

Det er her interessant at bemærke, at det mere stille hold ikke havde haft studiecafe før, mens det mindre stille hold havde haft studiecafé sidste semester. Forskellen i stemning kan dog også tænkes at handle om, at holdene er uddannelsesspecifikke, og at forskellige uddannelser tiltrækker forskellige former for personligheder.

Studenterunderviserne peger på, at netop elementet med at der er kaffe, te, kage og frugt er med til at skabe denne hyggelige atmosfære, der får de studerende til at forbinde studiecafeen med noget positivt.

Om det at iværksætte studenterinvolverende undervisning:

Et af formålene med studiecafeen er, at det skal være "et studentermedieret tilbud, der supplerer forelæsninger og holdundervisning gennem aktivering af de studerende ved opgaveløsning og andre udfordringer bl.a. via avancerede læringsteknologier (ALT)".

Nogle af de studerende har ønsket, at der i højere grad anvendes studenterinvolverende metoder i undervisningen, og dette var derfor et af de emner, der blev drøftet med studenterunderviserne.

Det medie for studenterinvolverende undervisning, der har været stillet til rådighed for kurset, har været et "Active Learning Center", som forlaget bag lærebogen har udviklet. Dette har studenterunderviserne dog fravalgt at benytte. Dette skyldes, at den studerende ved forkerte svar på opgaver af programmet bliver opfordret til at stoppe op og genlæse den del af lærebogen, der handler om det pågældende emne, og det er svært foreneligt med studiecafeen i dens nuværende form. Som en af studenterunderviserne siger:

"Med alt den snak i rummet er der ikke miljøet til at gå tilbage og læse".

Et andet kritikpunkt i.f.t. brugen af Active Learning Center er, at meget af indholdet ifølge studenterunderviserne ligger udenfor pensum for kurset. For at kunne bruge dette program effektivt, vil der derfor skulle sorteres meget i emnerne og i niveauet, der stilles spørgsmål på.

Studenterunderviserne er dog meget positive overfor studenterinvolverende tiltag og har nedenstående forslag til hvad der kan igangsættes i regi af studiecafeen:

Anbefalinger til kursuslederen om studenterinvolverende tiltag:

Studenterunderviserne havde følgende forslag til tiltag:

- ✓ At det fra starten af semesteret gøres klart for de studerende, der deltager i studiecafeen, at det gerne ses at de fremlægger stoffet for hinanden. Dette skal dog gøres på en måde, så der er plads til både de studerende, der er glade for at "være på", og de mere "stille" studerende.
- ✓ Quiz'er
- ✓ Multiple choice-opgaver
- ✓ Rigtige eksamensopgaver
- ✓ Opgaveregning
- ✓ Drøftelse af studieteknik
- ✓ At puslespillet, der benyttes i forbindelse med SAU-undervisning i reproduktion, henlægges til studiecafeen

Hovedfokus fra de studerendes side er hvad man skal kunne til eksamen. Dette skal med, hvis man laver ting der skal afveksle hvordan det normalt kører.

Det at huske sygdomme er ifølge studenterunderviserne ofte det, som de studerende har svært ved. Studenteraktiverende tiltag i.f.t. dette kan være:

- ✓ At få besøg eller vise en optagelse af en patient, der faktisk har den sygdom, som lige er blevet gennemgået, således at man får indlært stoffet "på en anden måde"
- ✓ At lave en case, hvor man får beskrevet de symptomer, som lægen vil kunne konstatere ved en klinisk undersøgelse af en patient, og så ud fra dette gætte hvilken sygdom, der er tale om

Om det at besidde en forskellig faglighed som studenterundervisere

Studenterundviserne pointerede deres forskellige faglighed som noget meget positivt, og som noget det er vigtigt at fortsætte med. Studenterundviserne med medicinsk baggrund har en specialiseret viden indenfor humanbiologi og sygdomslære, der går langt udover pensum for kurset, og den ældre studerende fra henholdsvis FSV-uddannelsen og MedTek-uddannelsen kunne bidrage med kendskab til, hvad der er det rette niveau for opgavebesvarelse i.f.t. de pågældende uddannelser, samt viden om hvad der kræver til eksamen. Ifølge studenterundviserne giver det de studerende en tryghed at have denne kombination, hvilket nedenstående citat illustrerer:

"Der er mange, der synes at det er et enormt overvældende kursus og bliver meget meget bange, og der er det vigtigt at kunne pejle dem ind på hvad skal I kunne, og hvad skal I prioritere. Jeg har brugt meget tid på at fortælle dem, at hvis I bare kan det her, så kan I tænke jer frem til det der, fordi folk synes at det er utroligt meget at skulle huske. Så de har brug for begge ting. "

Vigtigheden af at have en ældre medstuderende og en medicin-studerende tilknyttet holdet bør således ikke undervurderes.

Det har i år ikke været muligt at have et separat hold for de IT&Sundhed-studerende, og dette er noget, som også blev drøftet med studenterundviserne i lyset af, at evalueringerne fra disse studerende generelt ikke er lige så positive som for de øvrige studerendes vedkommende.

Studenterundviserne har en opfattelse af, at det har været svært for denne gruppe af studerende at komme på hold med en større gruppe FSV-studerende, der er godt i gang med deres uddannelse, og som opleves som værende godt sammenhængende som hold. En af studenterundviserne beskriver det på denne måde:

"Det er det der med at føle, at man er på besøg hos de andre, at de andre dominerer, og at man komme listende og sætter sig ned bagi."

Alle studenterundviserne oplevede desuden at de – udover at undervise i humanbiologi og sygdomslære – også har en funktion som værende en form for studievejledere. Også i denne optik kan det være et problem, at der ikke har været en ældre studerende fra IT & Sundhed tilknyttet studiecafeen til at svare på disse uddannelsesspecifikke spørgsmål.

Om hvilke kvalifikationer der skal til for at være en god studenterundviser

Uanset faglighed er der dog en række kvalifikationer, som det er vigtigt at besidde som studenterundviser ved studiecafeen. En af de kvalifikationer, som studenterundviserne peger på, er, at man ikke skal være for selvhøjtidelig eller arrogant som undviser, men derimod være villig til at bruge sig selv som person. Eller som den af studenterundviserne, der tidligere har været RUS-vejleder for holdet, sagde:

"Det, at jeg har været RUS-vejleder, kan give folk et indtryk af, at man ikke behøver at være dødkedelig og bare læse hele weekenden for at kunne klare sig godt i Humanbiologi"

Om de studerendes udbytte af studiecafeen

Studererunderviserne har oplevet, at de studerende havde et stort udbytte af studiecafeen på både et fagligt og et socialt plan. De oplever, at de studerende har brugt studiecafeen som en aktiv del af eksamenslæsningen, men også at den er blevet som en form for "indpiskning" i forhold til tidligt at komme i gang med at øve sig i at løse opgaver indenfor pensum og følge med i undervisningen lige fra starten af semesteret.

Studererunderviserne har opfattet, at de studerende har været meget glade for at have kontakt til ældre studerende, der "taler samme sprog", som en af dem udtrykker det:

"Det var rart at man kunne spørge nogen, som ikke er helt oppe i skyerne. Nogle gange når man spørger en forelæser, så hører han kun spørgsmålet med et halvt øre, og [så] siger han et eller andet på græsk eller latin, som de ikke bliver spor klogere af, så de har været rigtig glade for at gemme spørgsmålet og så komme til os, der snakker helt almindeligt dansk."

De anser således studiecafeen som et godt supplement til den anden undervisning. Det er skemalagt, men samtidigt uforpligtende, og det bliver af de studerende oplevet som tiltalende.

Derudover pointerer de, at de studerende også har brugt studiecafeen som basis for at få dannet læsegrupper, hvilket også kan vise sig at være godt i forhold til andre fag, samt at der generelt har været en rigtig god stemning over hele forløbet.

Sammenfatning

Dette er en midtvejsevaluering af projektet "Studiecafé: studerendes (ud)dannelse i centrum", der løber i perioden januar 2011-januar 2012. Denne del af evalueringen er således baseret på erfaringerne fra forårssemesteret 2011.

Projektet har drejet sig om etablering af en studiecafé for kurset i "Humanbiologi og sygdomslære", der udbydes for tre uddannelser: MedTek, FSV og IT & sundhed.

Evalueringen viser, at projektet generelt er blevet overordentlig godt taget imod af de studerende. Dette bekræfter såvel de kvantitative og kvalitative data fra det elektroniske survey, der er blevet udsendt til de studerende, som studenterundervisernes oplevelse af forløbet.

Ud af de 139 studerende, der har været tilmeldt kurset i "Humanbiologi og sygdomslære", har 63 valgt at deltage i evalueringen af studiecafeen. Det giver en svarprocent på 45%. Da det ikke er registreret hvor mange studerende, der faktisk har deltaget i studiecafeen, har det ikke været muligt at beregne en korrigeret svarprocent. Dette kunne være interessant at gøre fremadrettet.

Af de studerende, der har deltaget i studiecafeen, har hovedparten været fra MedTek- og FSV-uddannelsen. Kun et mindre antal IT&sundhed-studerende har valgt at deltage. Det samme billede gør sig til dels gældende i.f.t. hvor aktivt, de studerende har brugt studiecafeen. Der har været en markant større aktivitet blandt især de MedTek-studerende og til dels også de FSV-studerende, men de studerende fra IT&sundhed har deltaget én gang om måneden eller mindre.

De studerende har modtaget oplysninger om studiecafeen via mange forskellige kanaler, og langt de fleste kender også formålet med cafeen.

De studerende, der har deltaget i evalueringen, men som ikke har deltaget i studiecafeen, angiver en række forhold, som det er vigtigt at tage med i denne midtvejs-evaluering, idet deres kommentarer peger på nogle områder, hvor der er mulighed for at gøre projektet endnu bedre i efteråret 2011. De årsager, der angives, handler både om logistiske forhold, så som hvilke ugedage og tidspunkter der vælges for afholdelse af studiecafeen, men også undervisningsformen og den manglende mulighed for koncentration, som den meget uformelle undervisningsform kan medføre, kritiseres af enkelte studerende.

De studerende vurderer, at studiecafeen har givet dem gode redskaber til at skabe bedre indlæring, og studiecafeen vurderes således som et værdifuldt supplement til den ordinære undervisning på kurset. Også studenterundviserne roses meget for deres engagement samt evne til at formidle stoffet klart for de studerende. Fagkombinationen med en ældre medstuderende og en medicin-studerende som studenterundvisere for hvert hold har fungeret godt. Dog har der manglet et separat hold for de IT & sundhed-studerende. Endelig har studiecafeen medvirket til at skabe et godt studiemiljø på de respektive uddannelser.

Studererunderviserne er en helt essentiel del af studiecafeen, og også de har haft en rigtig god oplevelse af det at være studenterundervisere på studiecafeen på forårssemesteret. De har oplevet det som ganske problemfrit at stå for tilrettelæggelsen af undervisningen, og de synes, at der har været store fordele ved deres meget forskellige faglighed når de står i en undervisningssituation. Deres vurdering af projektet er, at det på det faglige plan medvirker til at skabe større indlæring blandt de studerende, men at det også har betydning for de sociale relationer mellem de studerende på de enkelte uddannelser.

Såvel studerende som studenterundervisere peger dog også på en række områder, hvor det kan overvejes at ændre på konceptet. Disse drejer sig både om den praktiske tilrettelæggelse af studiecafeen, hvordan der skabes optimale rammer for læring samt et ønske fra såvel studerende som studenterundervisere om flere studenterinvolverende aktiviteter.

Umiddelbart kan det virke overraskende, at studiecafeen ikke bliver vurderet helt lige så godt på alle parametre som under pilotprojektet. Dette skyldes muligvis, at konceptet er blevet bredt ud over flere uddannelser og dermed også en meget større gruppe studerende.

I og med at projektet nu rummer studerende fra tre forskellige uddannelser, kan der være en god pointe i at overveje hvilke indlæringsmetoder, der fungerer godt for det enkelte hold. Selvom der er en generel stor tilfredshed med initiativet, er der også fremkommet kommentarer af mere negativ karakter om f.eks. støjniveauet, som det kan være værd at overveje.

Evalueringen peger på, at de studerende fra It & Sundhed mangler at blive integreret i projektet. Her kan fokus være på såvel lancering af initiativet overfor de studerende som på oprettelsen af et separat hold med en ældre studerende for denne gruppe studerende, således at de i højere grad kommer til at føle et tilknytningsforhold til studiecafeen samt kan nyde godt af de erfaringer, som den ældre studerende kan bidrage med.

Der kan med fordel etableres flere studenterinvolverende undervisningsformer på studiecafeen. Her er studenterunderviserne kommet med en række forslag til tiltag.

Studererunderviserne kan med fordel give hinanden mere sparring på det at være studenterunderviser. Dette kan ske på baggrund af de studerendes kommentarer fra denne evaluering. Derudover har enkelte af studenterunderviserne givet udtryk for at de gerne vil have gjort det mere klart, hvad formålet med studiecafeen er.

Samlet set efterlader evalueringen dog et positivt indtryk, og nedenstående citat fra en studerende viser at studiecafeen er på rette vej i forhold til sin målsætning:

“Studiecafeen har påvirket disciplinen på studiet. Som sagt har det været smittende, så på denne vis har jeg personligt været bedre rustet til at forberede mig og på denne måde løbende få en større og større viden.”

